

Й. О. Дзендзелівський

Бернекер Еріх

БЕРНЕКЕР Еріх (Berneker Erich; 03. 02. 1874, Кьонігсберґ, нині Калінінград, РФ – 13. 03. 1937, Мюнхен) – німецький мовознавець-славіст, молодогораматик. Акад. Польс. та Віден. АН (1914), дійс. чл. НТШ (1918). Студіював порівнял. мовознавство та славістику у Фрайбур. та Ляйпциз. університетах. Здобувши 1895 ступінь д-ра філософії, працював у Москві в галузі славістики під керівництвом П. Фортунатова, В. Міллера та Ф. Корша. Одне літо мешкав у Полтав. губ. Згодом повернувся до Німеччини, де працював приват-доцент у семінарії для орієнтальних мов при Берлін. університеті. Потім відбув до Кракова, де 1899 ґабілітувався, від 1902 – надзвичай. проф. порівнял. мовознавства Праз. нім. університету, від 1909 – звичай. проф. Вроцлав. університету, від 1911 – зав. новоствореної славістич. каф. Мюнхен. університету. 1922–29 – ред. ж. «Archiv für slawische Philologie». Дотримувався погляду, що українська мова – окрема мова, яка разом з рос. та білорус. мовами постала десь у 14 ст. з давньорус. чи прасхіднослов'янської; автор праці «Die preußische Sprache. Texte. Grammatik. Etymologisches Wörterbuch» («Прусська мова. Тексти. Граматика. Етимологічний словник», Страсбург, 1896). Одним з перших дослідив найдавніший слов'ян. синтаксис, зокрема порядок слів – «Die Wortfolge in den slavischen Sprachen» («Порядок слів у слов'янських мовах», Берлін, 1900), де поряд з ін. слов'ян. мовами навів ілюстративний матеріал з укр. фольклору, давніх писемних пам'яток. Цій темі присвяч. його стаття про еліпсис дієслова у слов'ян. мовах (1904). Б. – автор підручника славістики для студентів нім. університетів «Slavische Chrestomathie mit Glossaren» («Слов'янська хрестоматія і словники», Страсбург, 1902), який складається з 12-ти розділів. Укр. відділ має 28 сторінок, де подані два уривки з Євангелія (в перекладах П. Куліша та І. Пулюя), «Гамалія» Т. Шевченка, казка з Чернігівщини про Івася і відьму (із «Записок о Южной Руси», т. 2), анекдот з Буцацького повіту про хлопа і цісаря («Етніч. зб.», № 6). Давніх пам'яток Б. не подає, бо вважає їх давньоруськими (зокрема «Хожденіє Даниїла», «Слово о полку Ігоревім» тощо). Осн. працею Б. є «Slavisches etymologisches Wörterbuch» («Слов'янський етимологічний словник», т. 1, «A–L», Heidelberg, 1908–13; 1924; т. 2, «M–Mor», Heidelberg, 1915; до кінця не завершений), у якому досить широко представлена укр. мова, враховано досягнення у порівнял.-істор. слов'ян. мовознавстві. Автор критично ставиться до усталених етимологій у слов'ян. мовах.

Рекомендована література

1. Гнатюк В. Рецензія на: Е. Бернекер «Slavische Chrestomathie mit Glossaren», 1902 // Зап. НТШ. 1902. Т. 39;
2. Смаль-Стоцький Р. Українська мова в етимологічному словнику Е. Бернекера. Т. 1 // Slavia. 1926. № 5;
3. Кондрашов Н. А. Выдающийся немецкий славист Эрих Бернекер: К 100-летию со дня рожд. // Рус. язык в школе. 1974. № 5.

Бібліографічний опис:

Бернекер Еріх / Й. О. Дзендзелівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39479>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).